

"व्यवसाय शिक्षण योजनेच्या दर्जात्मक नियोजनासाठी राज्य पातळीवर शिखर परिषद स्थापन करण्याबाबत "

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग
शासन निर्णय क्र.व्हीओसी २००७/(१५४/०७)/व्यशि-३
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०००३२
दिनांक: ११ ऑक्टोबर, २००७

पार्श्वभूमी :- औद्योगिक क्षेत्रामध्ये महाराष्ट्र हे भारताचे प्रमुख प्रगतीशील राज्य असून जागतिकीकरण, औद्योगिकीकरण व खाजगीकरण या धोरणामुळे प्रतिवर्षी राज्यामध्ये निरनिराळ्या उद्योगांमध्ये/सेवा क्षेत्रांमध्ये मोठ्या प्रमाणावर निधीची गुंतवणूक होत आहे. त्याकरिता आज व यापुढे त्या प्रमाणात प्रशिक्षित मनुष्यबळाची गरज आहे. मनुष्यबळाची ही वाढती मागणी पूर्ण करून आवश्यक असलेल्या पायाभूत सुविधा उपलब्ध करून देणे अत्यंत आवश्यक आहे. सद्यःस्थितीत नवनवीन क्षेत्रे जसे किरकोळ विक्री (रिटेलिंग), बँकिंग, आदरातिथ्य (हॉस्पिटॅलिटी), इन्व्हेन्ट मॅनेजमेंट, माहिती तंत्रज्ञान इत्यादी विविध क्षेत्रांमध्ये मोठ्या प्रमाणात रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होत आहेत. तथापि, शालेय शिक्षण ते महाविद्यालयीन शिक्षणातील क्रमिक अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतरही विद्यार्थ्यांकडे कोणतेही व्यावसायिक ज्ञान नसल्यामुळे या विद्यार्थ्यांना उपलब्ध होणा-या रोजगारांच्या संधीचा लाभ घेणे शक्य होत नाही. त्यामुळे क्रमिक अभ्यासक्रमाबरोबरच त्याला व्यावसायिक शिक्षणाची जोड दिली तरच त्याचा त्यांना रोजगाराच्या संधी प्राप्त करून घेण्याकरिता उपयोग होऊ शकेल. यासाठी व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळ व तंत्रशिक्षण मंडळ यांच्या कार्यक्षेत्राबाहेरच्या क्षेत्रात देखील व्यावसायिक अभ्यासक्रमांची व्याप्ती वाढवावी लागेल. या सर्व प्रक्रियेमध्ये प्रथितयश औद्योगिक / व्यापारी संस्थांचा सक्रीय सहभाग घेणे शक्य आहे. या सर्व बाबी विचारात घेता राज्यातील व्यवसाय शिक्षण योजनेचे दर्जात्मक नियोजन होण्याच्या दृष्टीने राज्य स्तरावर शिखर परिषद स्थापन करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :- उपरोक्त पार्श्वभूमीवर शासन आता पुढीलप्रमाणे शिखर परिषद गठित करण्यास मान्यता देत आहे :

१) मा.मंत्री ,उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग	अध्यक्ष
२) मा.राज्यमंत्री, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग	उपाध्यक्ष
३) अपर मुख्य सचिव, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग	सदस्य
४) प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण विभाग	सदस्य
५) प्रधान सचिव, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग (उद्योग)	सदस्य
६) प्रधान सचिव, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग (कामगार)	सदस्य
७) प्रधान सचिव, नियोजन विभाग	सदस्य

८) प्रधान सचिव, वित्त विभाग	सदस्य
९) सचिव, माहिती तंत्रज्ञान विभाग	सदस्य
१०) सचिव, रोजगार व स्वयंरोजगार विभाग	सदस्य
११) संचालक, (व्यवसाय) व्य.शि.व प्रशि.संचालनालय, मुंबई	सदस्य
१२) संचालक, (प्रशिक्षण), व्य.शि.व प्रशि.संचालनालय, मुंबई	सदस्य
१३) संचालक, तंत्र शिक्षण, तंत्रशिक्षण संचालनालय, मुंबई	सदस्य
१४) संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे	सदस्य
१५) अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळ, मुंबई	सदस्य
१६) संचालक, तंत्र शिक्षण मंडळ, मुंबई	सदस्य
१७) Indian Merchants Chambers, ASSOCHAM, FICCI, CII, NASSCOM, Vidharbha Industries Association यासारख्या उद्योग संघटनांचे दोन प्रतिनिधी	सदस्य
१८) शिक्षण क्षेत्रातील दोन तज्ञ	सदस्य
१९) सचिव, महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळ	सदस्य- सचिव

२. **शिखर परिषदेची कार्यकक्षा:-** उपरोक्त शिखर परिषद महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळ, महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळ, उद्योजकांच्या संघटना, विद्यापीठ अनुदान आयोगामार्फत विहित करण्यांत आलेले व्यावसायिक अभ्यासक्रम चालविणारी महाविद्यालये यांच्यामध्ये समन्वय साधण्याचे कार्य करील. उद्योगधंद्यांकरिता आवश्यक असणारे प्रशिक्षित मनुष्यबळ तयार करण्यासाठी नवनवीन व्यवसाय अभ्यासक्रम तयार करणे, अस्तित्वातील अभ्यासक्रमांचे नुतनीकरण करणे, खाजगी संस्थाना (शैक्षणिक संस्था व इतर स्वयंसेवी संस्था) व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यासाठी प्रोत्साहन देणे, व्यवसाय शिक्षण प्रशिक्षण देणा-या खाजगी संस्थांना मान्यता देणे, त्यांची नोंदणी करणे, उत्तम गुणवत्तेचे प्रशिक्षण मिळण्याबाबतची उपाययोजना करणे, व्यवसाय शिक्षण प्रशिक्षण देणा-या संस्थांचा दर्जा निश्चित करणे, परीक्षा घेणे, परीक्षेच्या शेवटी प्रमाणपत्र देणे, उपलब्ध होणा-या रोजगारांच्या संधीकरिता Market Research, Market Information System तयार करणे, व्यवसाय अभ्यासक्रम देणा-या सर्व संस्थामध्ये फिनिशिंग स्कूल ही संकल्पना राबविणे इत्यादी विविध बाबींवर शिखर परिषद नियंत्रण ठेवील. उपरोक्त व्यवसाय अभ्यासक्रम स्वयंसहाय्यित तत्वावर सुरु करण्यात येतील. व्यवसाय शिक्षण योजनेबाबतचे धोरणात्मक निर्णय राज्य शिखर परिषदेमार्फत घेण्यात येतील.

३. शिखर परिषदेच्या उपरोक्त कार्यकक्षेच्या अनुषंगाने व्यवसाय शिक्षण योजनेच्या प्रत्यक्ष अंमलबाजावणीबाबतचे दैनंदिन कामकाज चालविण्यासाठी गठीत करावयाच्या कार्यकारी समितीच्या रचनेबाबत स्वतंत्रपणे आदेश काढण्यात येतील.

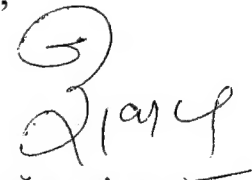
४. **जिल्हा कार्यकारी समिती-** जिल्ह्यातील स्थानिक परिस्थिती विचारात घेऊन त्याप्रमाणे आवश्यकतेनुसार जिल्ह्यामध्ये सुरु करावयाचे व्यवसाय अभ्यासक्रम निश्चित करण्याकरिता खालील प्रमाणे जिल्हास्तरीय समिती स्थापन करण्यास मान्यता देण्यांत येत आहे.

१) जिल्हाधिकारी	अध्यक्ष
२) मुख्य कार्यकारी अधिकारी	उपाध्यक्ष
३) संबंधित महसूल विभागातील /जिल्ह्यातील उद्योग /व्यवसाय प्रतिनिधी, (दोन)	सदस्य
४) जिल्ह्यातील औद्योगिक विकास महामंडळाचे अधिकारी,	सदस्य
५) महाव्यवस्थापक, जिल्हा उद्योग केंद्र	सदस्य
६) व्यवस्थापक, जिल्हा अग्रणी बँक	सदस्य
७) शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक /उच्च माध्यमिक) जि.प.	सदस्य
८) संबंधित विभागाचे सह संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण	सदस्य
९) संबंधित विभागाचे सह संचालक, उच्च शिक्षण,	सदस्य
१०) जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी,	सदस्य
११) जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी	सदस्य सचिव

जिल्ह्यामध्ये सुरु करावयाच्या विविध व्यवसाय अभ्यासक्रमाबाबत सदर समिती निर्णय घेईल व सदरहू अभ्यासक्रम सुरु करण्याच्या अनुषंगाने आवश्यक ती पुढील कार्यवाही करील. त्याचप्रमाणे जिल्ह्यातील उपरोक्त व्यवसाय अभ्यासक्रम योजनेच्या प्रत्यक्ष अंमलबाजावणीवर सदर समिती नियंत्रण ठेवील.

५. हा शासन निर्णय शासनाच्या संकेत स्थळावर उपलब्ध करण्यांत आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक २००७१०१११७५४४०००१ आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(जॉयस शंकरन)

अप्पर मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत:

प्रधान सचिव वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई

प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई

प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई

प्रधान सचिव, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग (उद्योग), मंत्रालय, मुंबई

प्रधान सचिव, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग (कामगार), मंत्रालय, मुंबई

सचिव, माहिती तंत्रज्ञान विभाग ,मंत्रालय, मुंबई
सचिव, रोजगार व स्वयंरोजगार विभाग ,मंत्रालय, मुंबई
प्रकल्प व्यवस्थापक, मुंबई ट्रान्सफॉर्मेशन सपोर्ट युनिट, All India Institute of Local Self-Government, 11/13, Botawala Building, 3rd Floor, MCGM, Mahapalika Marg, Mumbai-01.
संचालक, व्यवसाय शिक्षण, व्य.शि.व प्रशि.संचालनालय, मुंबई
संचालक, (प्रशिक्षण), व्य.शि.व प्रशि.संचालनालय, मुंबई
संचालक, तंत्र शिक्षण, तंत्रशिक्षण संचालनालय ,मुंबई
संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक, रोजगार व स्वयंरोजगार विभाग, मुंबई
संचालक, तंत्र शिक्षण मंडळ, मुंबई
अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळ, मुंबई
सचिव, महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळ, मुंबई
व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास मंडळ, मुंबई.
अतिरिक्त महानगरपालिका आयुक्त (शिक्षण) , बहन्मुंबई महानगरपालिका, महापालिका मार्ग, फोर्ट, मुंबई
सर्व उद्योजक संघटना (संचालक, (व्यवसाय शिक्षण), व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, मुंबई यांचे मार्फत पत्राने)
सर्व जिल्हाधिकारी, महाराष्ट्र राज्य
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, महाराष्ट्र राज्य
सर्व सहसंचालक, उच्च शिक्षण/तंत्रशिक्षण/व्यवसाय शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य,
सर्व महाव्यवस्थापक, जिल्हा उद्योग केंद्र, महाराष्ट्र राज्य,
सर्व व्यवस्थापक, जिल्हा अग्रणी बँक, महाराष्ट्र राज्य,
सर्व शिक्षणाधिकारी, (माध्यमिक/उच्च माध्यमिक) जि.प., महाराष्ट्र राज्य,
सर्व जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य,
सर्व जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य,
अपर मुख्य सचिव, उच्च व तंत्रशिक्षण यांचे स्वीय सहाय्यक
मा.मंत्री (उ.व तं.शि.) यांचे खाजगी सचिव
मा.राज्यमंत्री (उ.व तं.शि.) यांचे खाजगी सचिव
सर्व सहसचिव / उपसचिव, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
निवड नस्ती, व्यशि-३